

TURNO SKIJANJE – O BEZBEDNOSTI

“Poznato je da zimi na zasneženim padinama najveća opasnost preti od snežnih lavina. Tu opasnost je najbolje i najpametnije izbeći. Prosto zar ne? Ipak je za to potrebno nešto znanja, iskustva i opreme...”

Tekst je preuzet sa javno dostupne internet stranice <http://www.gore-ljudje.net/novosti/52501/>

Briga o bezbednosti mnogima zvuči kao otrcana fraza sve do trenutka kada se stvarno nađemo u kritičnoj situaciji.

Autor: Miha Kuhar

Većina turnih skijaša vrlo dobro poznaje popularni turni smuk po skijalištu na Zelenici do vrha Triangla. Zapravo ništa posebno. Za mnoge samo prijatan izlet ili redovan trening. Ima nas puno koji turu ili trening odradimo po podne nakon posla ili čak uveče, vođeni svetlom čeonih lampi. Jedan od poznanika je baš na takvom popularnom terenu imao vrlo neprijatno iskustvo. Na delu uspona između srednje i gornje stanice sedežnice pokupila ga je lavina mada ga na sreću nije zatrpala. Sve se završilo sa malo straha,

izgubljenom skijom i materijalom za ozbiljan razgovor s prijateljima o sigurnosti. Slični događaji se svake godine za neke nažalost završavaju tragično.

Prvo pravilo vezano za turno skijanje je da razmislimo o bezbednosti ture pre nego što stanemo na skije. Bez informacija i bez pripreme bićemo najnesigurniji po same sebe. Poznato je da zimi na zasneženim padinama najveća opasnost preti od snežnih lavina. Tu opasnost je najbolje i najpametnije izbeći. Prosto zar ne? Ipak je za to potrebno nešto znanja, iskustva i opreme. Preporučujemo pohađanje tečaja ili seminara iz te oblasti.

Iznećemo samo neke najvažnije smernice koje nikad ne smemo zanemariti niti zaboraviti. Ako nam je u planu turno smučanje, moramo o tome razmišljati nekoliko dana pred turu. Pre svega obraćamo pažnju na faktore poput količine snežnih padavina i brzine vetra. Već sa 30cm novog snega, a pri jakom vetru dovoljno je i 20cm, javlja se opasnost od snežnih lavina na otvorenim padinama nagiba većeg od 20 stepeni.

Ako vladaju takvi uslovi, najbolje je narednih 3-5 dana obilaziti uređena skijališta ili bezbednije, šumom obrasle predele (npr. turno smučanje po Pokljuki ili

Pohorju).

STAZIONE DI CONTROLLO PER A.R.V.A.

Attenzione! Abbandonate le piste marcate a proprio rischio e pericolo!
Attention! Vous quittez les pistes balisées à vos risques et périls!
Attention! You leave the marked pistes at your own risk!
Achtung! Sie verlassen die markierte Piste auf eigene Verantwortung!

TEMPO DI SALVATAGGIO
TEMPS DE DÉGAGEMENT
DURATION OF RESCUE
BERGUNGSZEIT

1 m

11 min

55 min

1-3 h

1 CONTROLLATE IL VOSTRO EQUIPAGGIAMENTO
VÉRIFIEZ SI VOTRE ÉQUIPEMENT EST COMPLET
CHECK YOUR GEAR
ÜBERPRÜFFEN SIE IHRE AUSRÜSTUNG

2 PASSATE IL CHECK-POINT
PASSEZ LE PANNEAU DE CONTRÔLE
PASS THE CHECKPOINT
PASSIEREN SIE DEN CHECKPOINT

5 m

Drugi važan element je odgovarajuća oprema. Pri kupovini se velika većina skijaša usmeri na izbor skija, pancerica, krzana, štapova i pritom zaboravlja obaveznu opremu koja nam pruža dodatnu sigurnost, a u krajnjem slučaju nam lako spašava život. Takozvani „turni trio“ čine lavinski primopredajnik (*slo. žolna*), lopata i lavinska sonda za traženje zatrpanog u lavini. Od početka do kraja svake turno skijaške ture moramo nositi pod spoljašnjim slojem odeće (ne u rancu!) uključenu lavinsku žolnu (prim. prev. na početku ture svi učesnici podešavaju žolnu u režim predajnika), a sondu i lopatu u rancu.

Ako nas zatrpa lavina, za preživljavanje su ključni prvih 15 minuta. U tom intervalu je verovatnoća za uspešno spašavanje dobrih 90%. Nakon 1h pod snegom, verovatnoća za preživljavanje je svega nekoliko procenata. Za spašavanje zatrpanog je neophodna brza i efikasna pomoć najbližih. Prvo lavinska žolna putem radio signala koje emituje (ili prima), daje mogućnost za brzo lociranje i spašavanje zatrpanog. Prijatelji s kojima turiramo su zato vrlo važni, a njihova stručnot u spašavanju te

odgovarajuća oprema omogućuju efikasnu pomoć. Pred početak ture zajedno obnovite znanje lociranja zatrpanog pomoću lavinske žolne te upotrebu lavinske sonde i lopate.

Najzad, ne sedate u auto s nekim ko ne zna da vozi? Ako odlučite da idete sami u planinu, svesno ste se time odrekli mogućnosti za pravovremenu pomoć. Pre snežnih lavina treba biti obazriv po pitanju drugih opasnosti. Vrlo opasne su snežne kože naduvanog snega koje podmuklo čejaku da stupimo na njih. Ako nisu čvrsto pripojene sa ostatkom snežnog pokrivača, lako se i iznenada možete naći daleko dole.

Na zaleđenim padinama je preporučljivo skinuti skije i nataći dereze, te skijaške štapove zameniti cepinom.

U rancu uvek imajmo nešto rezervne odeće, ako ničeg drugog, barem suvi veš, vetrovku i astrofoliju. Zamislite da negde u toku ture kasno po podne visoko u planini padnete i polomite nogu. Magla vas prekrije i natopljeni znojem nemoćno ležite. Signala na mobilnom telefonu nema ili su vam spasioci poručili da će vas spašavati tek za nekoliko sati (prim. prev. ili tek sledećeg jutra). Suočeni ste s rizikom od pothlađivanja koje ugrožava vaš život. Tada se ne predajte već pređite na akciju. U navedenom primeru ne smete sažaljevati samog sebe. Važno je da obučete sve što imate sa sobom. Uz kožu obucite suhu odeću, a spoljni slojevi mogu biti i vlažni. Što više slojeva odeće imate, bolje za vas. Lopatom iskopajte u snegu zaklon da vas vetar ne bi dodatno ohladio. Ne smete ležati na snegu. Za izolaciju upotrebite skije, ranac, bilo šta... U navedenom primeru potrebni su vam prijatelji koji su s vama pošli na turu. Ako uslovi to dopuštaju i prijatelji poseduju znanje, lako mogu napraviti improvizovane sanke od skija i u potpunosti vas sami spasiti.

Upozorio bih rado na još jednu opasnost. Magla, noć i jak vetar koji nosi sneg kroz vazduh nam zarad slabe vidljivosti onemogućavaju normalnu orijentaciju. Prošle godine sam nad planinom Konjščicom (prim. prev. u Julijskim Alpima na južnoj strani Draških vrhova u blizini Rudnog polja) u vrlo gustoj magli sreo dvoje turnih skijaša. Vidno preplašeni su me s olakšanjem uočili: Možete li nam reći gde smo? U krug lutaju već nekoliko sati i potpuno su se izgubili. Topografska karta i kompas, te GPS uređaji s kartografijom marke Garmin su u takvom slučaju nepogrešivi.

Za turne skijaše je važno da znaju pravovremeno prepoznati opasnosti i zatim na odgovarajući način reagovati. To je uslov da se prijatni turnoskijaški izlet ne pretvori u nekontrolisanu borbu s potencijalnim lošim ishodom.

Preveo sa slovenačkog: Igor Skender